

Beste natuurvrienden,

ondanks de sombere weersvoorspellingen troffen we zeer aangenaam nazomerweer tijdens onze meest recente NVO-activiteit. Dat “salade-vlaagje” (vrij vertaald uit het Oostends) van drie minuten tijdens de

nabespreking tellen we niet mee. Het kon duidelijk de pret niet drukken, al zorgde het wel voor een nog nooit eerder gezien schisma binnen de deelnemersgroep. Wie daar nog last mocht van ondervinden is welkom op de volgende activiteit van PVO : Psychologie Vrienden Oostende. (best wel vooraf plaatsje reserveren want zeeer druk bezet)

We wandelden op **zondag 08 september** met **25 NVO-ers** (11 AM en 15 PM) door het Maria-Hendrikapark, of zoals Oostendenaars het zeggen: door **'t Bosje**. Zoals veel infrastructuur in Oostende is ook dit één van de realisaties van Leopold II. Dit park stond trouwens in verbinding met

de Koninklijke chalet op de zeedijk via de daarvoor aangelegde Koninginnenlaan. Sedert de heraanleg van 2006-2009 is dit stuk groen heel wat minder park en heel wat meer bos geworden. Groot is het zeker niet (ongeveer 800m op 600 m) maar toch valt er wel wat te ontdekken voor wie wat tijd neemt om aandachtig te kijken, te luisteren, te ruiken, te proeven....

Tijdens deze wandeling hadden we extra aandacht voor zaden en vruchten en de manieren waarop ze verspreid worden. Wind, vogels, zoogdieren, water, weggeslingerd... er zijn heel wat manieren waarop planten hun nakomelingen de wijde wereld insturen.

Vanzelfsprekend kwamen ook vogels, insecten en zelfs al enkele paddenstoelen aan bod. Daarbij bespreken we steeds slechts een deel van de soorten die we te zien

krijgen. Niemand zou immers veel onthouden van een wandeling waarin 300 soorten worden benoemd.

Toch vaak verrassend hoe snel ons tijdsbudget van 2 ½ uur voorbij vliegt. Al vlug is het dus weer tijd om te gaan nabespreken en de opgedane kennis te laten bezinken. Deze keer konden we terecht op het grote terras van de Armenonville, een aangename eerste kennismaking en dus zeker voor herhaling vatbaar.

Meten is weten... daarom tellen we met NVO netjes alle soorten die we tijdens onze activiteiten te zien (en te horen) krijgen. We noteerden dit kalenderjaar al 566 verschillende soorten. Sedert de NVO-start begin 2017 zijn dat al **854 verschillende soorten** geworden. Bij elk verslag voegen we 12 foto's met een woordje uitleg waarbij we proberen steeds andere soorten in het spotlicht te zetten, zo passeerden al **686 verschillende soorten** de revu. Je kunt al die foto's en tekstjes ook bekijken in één mega-excel-bestand, te vinden op onze

site via deze link : <https://nvosite.com/bestanden/>

Je kunt er ook alle vorige verslagjes vinden : <https://nvosite.com/archief/>

Als toemaatje vind je op het einde van dit verslag opnieuw 9 extra pagina's met foto's die de dag zelf werden gemaakt door Natacha, Dirk en Jef, waarvoor een dikke dankjewel. Enkele van deze foto's staan trouwens al bij de 12 besproken soorten die hierna volgen.

Dankzij het plaatsen van een speciale nestbak broeden al een tiental jaar **Slechtvalken** op de watertoren in 't Bosje. Op deze foto, die in 2015 werd gemaakt, zie je het volledige gezin. Onderaan het kleinere mannetje en links het grotere vrouwtje. Dat verschil in grootte vind je bij veel roofvogelsoorten. De drie vogels met het meer beige verenpak zijn de jongen die klaar zijn om uit te vliegen. (foto : Roland François)

Klein maar fijn... dit mooi getekende nachtvlindertje is amper 5 mm groot. De soortnaam maakt meteen duidelijk waar en waarop dit motje thuishoort : **Paardenkastanjemineermot**. Het vlindertje legt haar eitjes enkel in de bladeren van de Paardenkastanje. De kleine platte rupsen vreten het bladmoes weg en veroorzaken zo geel-bruine vlekken die op het eind van de zomer duidelijk opvalllen. (foto : waarnemingen.be)

De bladeren van de **Noorse esdoorn** zijn veel puntiger dan die van de Gewone esdoorn. Ook aan de dubbele, gevleugelde vruchten kun je het verschil tussen beide soorten zien. Bij de Gewone esdoorn staan die 45° tot 90° uiteengespreid. Bij de Noorse esdoorn is dat veel wijder uiteen, van 120° tot 180°. (foto : waarnemingen.be)

Eironde, frisgroene blaadjes met een gekartelde rand... er tussendoor felblauwe bloemetjes... we wisten het even niet. Maar de twee ver uitstekende meeldraden deden ons aan ereprijs denken, ofte Veronica in 't Latijn. En ja hoor, in dat geslacht vonden we de juiste naam: **Beekpung**. De plant is rauw eetbaar in en als salade, iets wat in Noord-europa nog steeds veel wordt toegepast. (foto : waarnemingen.be)

Bij tweekleppigen denken we automatisch aan de zee en het strand, maar ook in zoet water zijn er enkele soorten te vinden. De grootste inheemse soort is ongetwijfeld deze **Zwanenmossel** die tot 20 cm lang kan worden. Door de variatie in vorm (langgerekt of rond) en kleur (zeer bleek tot zeer donker) werden vroeger flink wat soorten onderscheiden. Die zijn nu allemaal weer samengevoegd tot 1 soort: DE zwanenmossel (waarvoor dank). (foto : DiNo)

Aan (en in) waterkanten vind je bij ons vaak de enige inheemse iris-soort die Vlaanderen rijk is: de Gele lis. Deze plant maakt grote doosvruchten met daarin rijen schijfvormige zaden. Soms zie je op die doosvruchten perfect ronde, zwarte gaatjes en dan blijken de zaden binnenin ook bijna allemaal aangevreten. Dat is het werk van een 4 mm grote snuitkever (en zijn larven) die zich specialiseerde in iris-soorten : de **Lissenboorder**. (foto : waarnemingen.be)

Op dood (of stervend) esenhout kun je vaak deze zwarte bolachtige structuren vinden. Ze zijn behoorlijk hard maar toch ook wel wat breekbaar en dan kun je zien dat de binnenkant er echt als houtskool uitziet, je kunt er zelfs mee schrijven bleek uit een test ter plaatse. Het zijn de vruchtlichamen van de **Kogelhoutskoolzwam**, heerlijk als een soortnaam zo voor de hand liggend is... toch???... (foto : JaVa)

Nu we toch zo logisch bezig zijn doen we er nog eentje bij: hoe noem je een plaatjeszwam die op dood hout groeit en die zowel op de hoed als op de plaatjes een zalm-roze kleur heeft? : **Zalmzwam**. Welke flauwe plezante zei ook alweer dat het zwammenrijk de moeilijkste afdeling van de natuur was? Pffff.... makkie.... Alleen jammer dat de 5000 soorten in Vlaanderen niet allemaal zo eenvoudig te benoemen zijn natuurlijk. (foto : waarnemingen.be)

Vreemd dat deze algemene boomsoort in onze verslagjes nog niet aan bod kwam. Ook in 't Bosje staat er een flinke groep **Beuken**. We kennen allemaal wel de lekkere beukenootjes die je in de herfst kunt rapen. Maar vreemd genoeg beslissen Beuken blijkbaar gezamenlijk om af en toe een jaar over te slaan en geen nootjes te maken. Hoe ze dat beslissen en dan die beslissing aan elkaar doorgeven? Suggesties zijn welkom... (foto : JaVa)

Uitzonderlijk tonen we hier ook eens een echte tuinplant: de **Fazantenbes**. Rond het spiegelmeer werd deze exoot uit de Himalaya in grote groepen aangeplant. Als je weet dat elke bes tientallen zaadjes bevat en dat deze verspreid worden door vogels, kun je je afvragen of dat wel zo'n goed idee was. Benieuwd of we de volgende jaren ook op andere locaties in 't Bosje deze plant zien verschijnen. (foto : bakker.com)

Heel wat (erg kleine) insecten hebben een prima manier gevonden om hun nakomelingen te beschermen. Ze leggen hun eitjes in een plant die daarop reageert door een gezwel rond het eitje te maken. Zo'n gezwel noemen we een gal en die dient tegelijkertijd als bescherming en als voeding voor de larven. Aan de vorm van de gal kun je zien welk insect hier eitjes heeft gelegd. Deze ronde bolletjes die aan de onderkant van esdoornbladeren hangen zijn veroorzaakt door de **Esdoornagalwesp**. (foto : waarnemingen.be)

Slechts enkele koplopers kregen deze vogel heel kort te zien. Toch vernoemen we hem hier in het verslag omdat het eerder uitzonderlijk is dat je deze soort in Oostende te zien krijgt. **Boomklevers** kun je in de bossen rond Brugge bijna op elke wandeling te horen en soms ook te zien krijgen. Maar aan de kust zie en hoor je ze eerder zelden. (foto : waarnemingen.be)

Deze activiteit gemist??? Geen probleem!!!

Er is (zoals steeds) een herkansing mogelijk want op **zondag 22 september** staat er opnieuw een boeiende activiteit op de kalender. (info-mail valt in je mailbox op maandag 16 september)
Meer info over de eerstvolgende activiteiten vind je hieronder.

Vriendelijke groeten en tot binnenkort

Jan Vanhoutte

Wandelingen in de nabije toekomst :

Sinds begin 2017 organiseert **NVO** elke maand 2 natuuractiviteiten.

NVO staat voor **NatuurVrienden Oostende** en verenigt op een vrijblijvende manier mensen die samen van natuur willen genieten.

De 2^e zondag van elke maand verkennen we een stukje Oostendse natuur. De 4^e zondag van elke maand zoeken we het, carpool-gewijs, wat verderop. Op deze manier bezoeken we, over 3 jaar gespreid, **meer dan 50 verschillende locaties**.

ALLE activiteiten zijn steeds gratis.

Bij carpoolen wordt wel gevraagd een kleine brandstofbijdrage te betalen aan de chauffeur van dienst.

Na elke activiteit wordt een verslagje doorgemailed naar alle deelnemers.

Enkele dagen voor de volgende activiteit wordt een klein info-mailtje verstuurd.

Er werd ook een blog gestart waarop alle verslagjes en wat extra info over NVO terug te vinden zijn.

<https://nvosite.com/>

Volgende NVO-activiteiten (steeds keuze tussen ochtend- en namiddagwandeling) :

- **Zondag 22 september : Daguitstap Zeeland** / Sofiapolder, De Blikken, Cletemspolder
RV carpoolers om 08u30 aan de parking nabij het kerkhof / Stuiverstraat 414 / Oostende
Ter plaatse : 09u15 aan het kijkplatform van de Sofiapolder / Isabelladijk (halfweg) / Aardenburg
- **Zondag 13 oktober** : herfst in het **Stadsrandbos**
Start om 09u00 of 14u00 op de hoek van Gistelse steenweg en Grintweg / Oostende
- **Zondag 27 oktober : Paddenstoelen in Beisbroek** / Varsenare
RV carpoolers om 08u30 aan de parking nabij het kerkhof / Stuiverstraat 414 / Oostende
Ter plaatse : 09u00 of 14u00 parking aan de Beisbroekdreef 18 / Varsenare
- **Zondag 10 november** : trekvogels op en langs de **Spuikom**
Start om 09u00 of 14u00: aan de sluizen kant Vuurtorenwijk / Sluizenplein / Oostende
- **Zondag 24 november** : wintergasten op de **Roksem-put** / Roksem
RV carpoolers om 08u30 aan de parking nabij het kerkhof / Stuiverstraat 414 / Oostende
Ter plaatse : 09u00 op de parking aan de Roksem-put / Oude Brugseweg 239 / Roksem (Oudenburg)

Weer of geen weer, er wordt **altijd** op de voorziene plaats en op het voorziene uur gestart

Wie deze mails liever niet meer ontvangt kan zich uit de bestemmelingenlijst laten schrappen door een klein mailtje terug te sturen.

Je kunt me steeds bereiken via mail op jan.vanhoutte@proximus.be

(ook opmerkingen, vragen, verbeteringen, voorstellen... zijn steeds meer dan welkom via mail)

We zijn weer klaar voor een wandelingetje met NVO... deze keer door 't Bosje... heel dichtbij en toch verrassend veel echte natuur

Loeren naar de Slechtvalk op de watertoren... als je naar de foto in de gidsmap loert zie je het natuurlijk ook... maar niets gaat boven een live-waarneming ... Trouwens, wat is Alain aan het waarnemen???

Hier en daar een stukje Kunst tussen het groen... smaken verschillen maar het maakt in ieder geval wat los en dat is bij kunst toch de bedoeling... Na NVO, NFO, PVO misschien ook ruimte maken voor KVO? (Kunst Vrienden Oostende)

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

Heel wat planten
toonden zich van hun
mooiste of meest
boeiende kant, met
de klok mee
linksboven te
beginnen: zaden van
Harig wilgenroosje;
bloeiende
Heelblaadjes; de
vreemde bloei van
Grote egelskop;
Grote kattenstaart;
vruchten van
Eenstijlige meidoorn,
doosvrucht van
Gele lis

foto : DiNo

foto : JeDi

foto : JeDi

Dat je als gids je handjes moet laten wapperen daar zijn we bij NVO ondertussen wel van overtuigd... Bij navraag blijkt de gids in 95 % van de gevallen niet meer te weten waarom hij precies die handgebaren heeft gemaakt... Bij de derde foto kun je je een aanval door een slechtvalk voorstellen, de foto daaronder gaat duidelijk over de diefstal van een aantal zeldzame planten, en bij de foto linksonder worden met magische handgebaren paddenstoelen uit de boomstammetjes getoverd... of zoiets...

foto : DiNo

Een volwassen **Waterhoen**... te herkennen aan de witte accenten en aan de kleuren van de snavel. Maar bij de **Wilde eenden** zitten er flink wat juvenielen tussen.

foto : DiNo

foto : DiNo

En hier sloeg de gids (na lang twijfelen) de bal mis. Want de twee duiven rechts zijn geen Holenduiven maar jonge exemplaren van de **Houtduif** hierboven.

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

Bijna alle **Kokmeeuwen** zijn hun donkerbruine zomerkap kwijt, er blijven enkel "koptelefoontjes" over. In de groepsfoto ook één juveniel met nog flink wat bruin in de vleugels. Voor wie graag alles weet... inderdaad, wazig in de achtergrond zie je een **Grote Canadese gans**.

Bij waarnemen is kijken het meest voor de hand liggend en daarbij kan een verrekijker (hieronder) erg handig zijn... niet ver maar net heel dicht kijken kan ook al eens extra info opleveren en daarbij komt dan weer een loep van pas, op de rechterfoto worden de meeldraden van Beekpunge gecheckt...

Maar bij NVO maken we ook graag gebruik van de andere zintuigen... het proeven wordt soms minder enthousiast onthaald... er wordt meestal vlotter doorgegeven dan geproefd. De meeste NVO-ers zien het ruiken beter zitten... ook al kom je dan wel eens verrassingen tegen, zoals de sterke zweetvoetengeur van deze **Wolfspoot**.

foto : JeDi

foto : JeDi

foto : NaGy

Op dood (staand of liggend) essenhout kun je deze **Kogelhoutskoolzwammen** vinden. En ja... net als met echt houtskool kun je met deze ook schrijven.

foto : JeDi

Hierboven: het is nog wat vroeg voor een overvloed aan paddenstoelen maar hier en daar valt er toch al wat te ontdekken. Zoals deze **vuurzwam**-soort en de **Platte tonderzwam** die we elk jaar terugzien.

foto : NaGy

Toch hebben we ook al een wat zeldzamere soort gespot... Deze **Zalmzwam** vonden we ook in de houtwal, the "place to be" voor elke zwammenliefhebber (ook wel zwammer genoemd)

foto : NaGy

foto : NaGy

foto : JeDi

Er wordt naar links
gewezen, er wordt naar
rechts gewezen, er
wordt naar boven
gewezen... jaja, op zo'n
NVO-wandeling valt er
in alle richtingen wel
wat te zien...

foto : JeDi

Ondertussen
trekken we
steeds verder de
natuur in... maar
Rene denkt :
"Mij gaan ze niet
liggen hebben, ik
pak mijn
boterhammetjes
mee."

foto : NaGy

foto : JeDi

foto : JeDi

foto : NaGy

foto : NaGy

We probeerden een nieuwe locatie uit voor de nabespreking. De bediening was er in ieder geval vlot en vriendelijk onder het motto: "Doe het beter, doe het zelf"

foto : NaGy

foto : NaGy

Ook in de namiddag kon de nabespreking doorgaan in een heerlijk zonnetje, die paar minuutjes regen niet meegeteld maar ach... welke kniesoor denkt daar nu nog aan?

